

סיפורי סבתא

90

היו היתה
פעם
כך סבתא
אומרת...
דייווצ'קה
קרסביצה.

אמא סויבל

אבא אליהו והאח דוד

האחות
שרה

אבא אליהו מייזלר והדוד מייזלר היו תעשיינים והיו
הבעלים של בית חרושת לפרקט..... אותו ירשו
מאביהם... והתכוונו להוריש בבוא היום.....
מלבד היותם תעשיינים היו המייזלרים יהודים
ליברלים... וציוניים שדאגו ללמד את בניהם
ובנותיהם עברית....

אבל כשבאו הקומוניסטים... נאלצו המייזלרים
הבורגנים לעזוב את הכל מאחור ו"לגנוב" את
הגבול לפולין.... אל העיר דובנו.

דור ההמשך של המייזורים....

כבר בדובנו בהיותה נערה התחברה ריבה לשיריו של אריק
אינשטיין:

"אני רואה אותה בדרך לגימנסיה, עם הילקוט ובתלבושת
אחידה...."

ריבה

ואחרי הגימנסיה קראה לה ללכת:

"השריקה של התנועה... השומר הצעיר
יש לו חום בהיר"

כפירי דובנה – קרמניץ במחנה קייץ בשפטון תמוז, תרפ"ז.

בית המדרש החדש

ריבה

איך קשורה עלייתה של

ריבה לארץ ישראל,

לסיפור על זהבה ושלושת הדובים....?

ראש הממשלה אריאל שרון
שאמו הייתה חברה טובה
של דודה גוניה...

ד"ר פוגל ...

או כפי שאנחנו הכרנו אותה
דודה גוניה מכפר-סבא....
הייתה הרופאה הראשונה של
כפר-סבא דיברה ערבית
במבטא רוסי כבד... עישנה
כמו קטר... הייתה גם
הרופאה של ערביי קלקיליה
וגם הרופאה של ילד קטן
ושמנמן מכפר מלל.....

התפוזים התפוזים טובים
באלף אחוזים מן הזהב...
שמחפשים אותו לשווא.

השק

מי יבנה בית בחדרה? אנחנו החלוצים...

בין קטיף ואריזת תפוזים, ליום
עמל בבניין... הוא גילה את זו
עם הצמה, והיא את זה עם
הבלורית....

ביער האקליפטוסים הם קראו
קצת מרקס, קצת אנגלס... עד
שהחליטו להתחתן.

מה שבשפת הימים ההם היו
מכנים: להיכנס לאהל משותף!

פריטי הלבוש

האופנתיים של התקופה :

הסרפן... והמגפים...

מספרת ריבה:

בקיבוץ "אמריקה-בניר" בחדרה היה ויכוח אם לקבל את הצעת ההתיישבות בעין-השופט. האמריקנים רצו מקום שניתן לעבוד בו עם טרקטורים... אבל אז כמו אז קיבלנו את דין התנועה!

העלייה לג'וערה הייתה ב- 4.7.1937 אני עליתי יחד עם יחידת החלוץ.

1000 איש באו עם שחר לעזור לבנות את המגדל והחומה, ובלילה נשארו 30 חלוצים... וקם קיבוץ!

וּוּתִיקֵי "הַנְּקוּדָה" נוֹהֲגִים לְסַפֵּר אֵגְדָה מִקּוֹמִית:

לְפָנַי הַרְבֵּה שְׁנַיִם הֵיטָה מִלְחָמָה קָשָׁה בֵּין רוּחוֹת הָעֵמֶק
וְרוּחוֹת הַהָר... בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר נִיצְחוּ רוּחוֹת הָעֵמֶק לָהֶם הָיוּ
תְּנָאִים טוֹבִים בְּהַרְבֵּה לְנֶשֶׁב בְּמִרְחָבֵי הָעֵמֶק הַפְּתוּחִים.

רוּחוֹת הַהָר שֶׁהִפְסִידוּ בְּמִלְחָמָה הִפְכוּ לְאֲבָנִים... וּמֵאֵז זְרוּעוֹת
הַגְּבְעוֹת שֶׁל הָרֵי מְנַשֶּׁה בְּמִלְיוֹנֵי אֲבָנִים...וּלְחִלּוּצֵים שֶׁבָּאוּ
לְהַתְיַשֵּׁב בְּגְבְעוֹת הַיִּתָּה עֲבוּדָה, שֶׁהִפְכָה לְמִיתוּס...הַסִּיקוּל!

אחרי שסיקלו
וסיקלו באו
היבולים

24th Nov 1938
Dear Mother!
I received your letter of the 18th and was
glad to hear from you. I am well and
hope these few lines will find you the same.
I have not much news to write at present.
I am still in the hospital and have
not yet been allowed to go home. I
am getting on well and hope to be
discharged soon. I will write again
when I have more news to tell you.
I love you very much and hope you
will write soon.

אלה רחוקים!
הגעתי שוב אל בית הבריאות
ואת הברכה והאהבה שלכם
קיבלתי. אני מרגיש טוב
ועוד מעט יוכלו לשחרר אותי
מהבית החולים. אני מקבל
עוד מעט פנאי ויכולתי
לכתוב לך. אני מקווה
לכתוב לך שוב ויכולתי
לכתוב לך עוד מעט.
אני אוהב אתכם
אין סוף.

מכתב מהבית בדובנו
1938 מבשר על יציאת האה
דוד באניה לארץ ישראל.

דוד כותב לריבה :

"...אני מתפלל שצד
עכשיו לא קיבלנו
ממך מכתב, אבא
מזטער מאד, לה
באמת לא יפה
מצידיכן (כי אם שרה
לא כותבת). וכעת
כשם אני אסע אי
אפשר להשיק באופן
הלה."

אבא ואמא עם יגאל....

לא היה זמן למכתבים כי צריך היה לעשות ילדים.

"שוררו הביטו וראו.."

איך.. "אנו נהיה

הראשונים..."

ב"ים השיבולים

שמסביב..."

מנוחת הפלחים....

זווית ראייה אישית על החינוך
המשותף נראה בראיון שהעניקה
ריבה ב- 1997 לארכיון הקיבוץ.

עין השופט צומחת בגבעה מול ג'וערה....

...אפילו שלג ירד (1951)
כדי להזכיר להם לחלוצים
מאין באו...

שימו לב לאוטובוס ליד בית
הקירור, לאגד היתה תחנה
סופית בעין-השופט.

לא רק הקיבוץ גדל

וצומח

גם משפחת זכאי

גדלה...

ואפילו איכות

התמונה משתפרת.

ילדים זו שמחה...

אז החלוצים החליטו לעשות עוד אחד...

שיהיה.

לפעמים היו באים לבקר הדודים מהעיר: דודה נורית, יואש, אלישבע, דוד שמואל

אז היו מזמינים את מנחם עם הצלמנייה... ומרביצים פוטו לנצח!

תמונות זה עניין רציני... כבר אמרנו?

הזכאים בפרופיל
כמובן בתקופה
שעוד אפשר היה
להכניס את כולם
בתמונה...

"אודים" ו"סלע"

נערים פליטים שמצאו

בעין השופט בית...

ואצל ריבה לב פתוח...

12/5/001/

ריבה היקרה!

תודה רבה שהתקשרת. כמה טוב שיש ממי לקבל חיזוקים ומילה טובה. אני זוכרת בשנה הראשונה בקבוצת "המלע" קבלנו שישיורי בית ממך לכתוב על ביאליק שירי מאוד דיברו אלי ואני כתבתי בלהט. אחרי שמסרתי לך את החיבור הראית אותו בגאווה לחברים בקיבוץ.

אני יודעת שבספר לא באים לידי ביטוי האהבה ואסירות התודה שאני חשה כלפי עין השופט כלפוך, כלפי שלום, נורה ופרידה. לא פעם אני חושבת מהיכן היה בכך התבונה והחוכמה לנהוג בנו בסבלנות והבנה כה רבים הרי היינו ילדים קשים לעצמנו ולזולתנו. אינני אומרת שלא שגיתם פה ושם אך זו העשייה האמיתית הגורמת ללמידה. לא חושבת שהייתי נעשית משהו יותר "מוצלח" בדרך אחרת.

כגון ששנים הייתי מתוסכלת שלא למדתי מספיק ושלא עשיתי דוקטורט באיזה נושא ספרותי או פסיכולוגי או היסטורי. אך אם אני כועסת על מי שהו זו מדינת ישראל שלקחה את כספי הכיכויים שניתנו עבורנו למטרה זו לדאוג לנו שנוכל לתמש עצמנו ועשו בהם שימוש אחר. אך מי אני שאבקר? זו הייתה מדינה בדרך עם צרכים רבים.

אני בסופו של דבר מממשת את עצמי בכרוד כיום גם בלי תארים. ואסירת תודה שלימדתם אותי להיות אדם ישר דרך המבדיל בין ערכים חיוביים, מעשים ראויים ושאינם כאלה. אז הגעתי לתואר ראשון רק בגיל - 48 אז מה? האמיני לי עוד אמשיך ואלמד, שמשות לי דוגמה טובה.

אני זוכרת את ידך הטובה המלספת. את יכולתך להקשיב לסיפורינו כאבינו. בזכות השיחות הספרותיות שלנו למדתי לאהוב סופרים כזולה והוגו ומשוררים כמוטשרניחובסקי, ביאליק ועוד ועוד. האם מורים רבים יכולים להתגאות בכך ששיקמו במרה כה טובה את "האפרוח האבוד" כמו שאת והצוות החימכי שלכם עשה?

ריבה אני מאחלת לך שתמשיכי להיות משמעותית למשפחתך ולסובבים אותך כמו שהיית לי.

אוהבת אותך וממ

דרישת שלום מארה. הוא עדיין אותו שובב כמו שהיה.

אך עברית
קשה שפה..

גם שפה
נהדרת....

פרישת התלמידים של המורה ריבה

הונגריה

יפן

מצרים

ספרד

פרס

צרפת

קנדה

רוסיה

רומניה

תורכיה

ארצות הברית

אנגליה

אורוגוואי

ארגנטינה

אוסטרליה

בלגיה

ברזיל

בוליביה

גרמניה

דרום אפריקה

**רשימה חלקית

מספרת ננסי רוזנפלד:

מהתחלת הלימודים בכיתה של ריבה, נוכחתי לדעת שאצלה באמת לומדים. נדהמתי מהאנרגיה, מההתלהבות. בימים ההם, יום הלימודים התחיל בשעה 7 בבוקר, ואף שהתלמידים היו בקושי ערים, או לפעמים לא ערים בכלל, המורה היתה מליאת כוח ומרץ. אך האכפתיות הזו לא הופנתה רק אל עבר התחום הלימודי; לריבה היה חשוב שכל תלמיד ותלמיד ירגיש בבית בעין השופט. דורות של בוגרי האולפן זוכרים, לדוגמה, איך, בימים האלה של טרום הגשה עצמית, אולפניסטים מורעבים דרשו עוד מנת חלבה מהחבר שהגיש את האוכל. כמו-כן אנו זוכרים איך ריבה היתה קמה, ניגשת אל המגיש, ומסבירה לו, בסבלנות אין-קץ, שצעיר מחו"ל בדרך כלל אינו פחות רעב בבוקר מאשר בן המשק...

מורה לדוגמא בשעת שעור בטבע...

שימו לב להקשבה... גם כשהמורה מפנה לתלמידים את הגב.

איפה הן...

כשבגרוש היה חור ובארצנו
רק חולות פרדסים ועיזים
תפוזים אז ארזו שוויה שוויה
עד שבאה מלכת האורזים.

אך איפה איפה היא

החלוצה ההיא

שצמחה לה עד הסרפן

עם הטוריה והשבריה

אם תבדקו הנה היא כאן.

וקיבוץ הם בנו להם בית
חשופים לחמסין המציק
כך כתבה היא ביחד עם סבא
דף חדש בתולדות עם עתיק.
כשפליטים אל ארצנו הגיעו
נערים שביתם נשאר שם
היא הושיטה ידה ובבלי דעת
היא בנתה להם שוב בית חם.

והיום בת תשעים על קל-נוע
מתרוצצת כמו אז בחולות
גם תורה בעולים מרביצה היא
במפעל היא עוד בין הפועלות

כך עברו השנים ונכדיה
סיפוריה שמעו בצמא
והיום לנינים מספרים הם
סבתא ריבה את סבתא גדולה.

לעברית היא היתה מורת דרך
שעריה פתחה למאות
בספרד, ביפן, באוסטרליה
שמה חרוט בליבם אות לאות.

אך איפה איפה היא
החלוצה ההיא
שצמחה לה עד הסרפן
עם הטוריה והשבריה
אם תבדקו הנה היא כאן.

והיום..

כשהרגלים של "ההולכת המהירה בקיבוץ"
כבר לא נושאות אותה, באותה קלות כמו אז,

והאזניים כבר לא שומעות כל פרט וכל רז,

ופעולות שהיו פעם אוטומטיות וללא מחשבה רבה,
מעוררות חרדה, ודורשות תכנון,

מאמץ ואת כל תשומת ליבה.

והשינה נודדת, ולא מאפשרת מנוחה והחלפת כח
והחששות מהעתיד מציפים לעיתים את הלב והמח,

וקצת קשה לנשום, וקצת קשה לבלוע

ומהעייפות הרבה לא קל למצוא מרגוע.

היום..

למרות כל אלה אמא לא מוותרת

כל בוקר על הקלנועית אל בית החרושת דוהרת

יוגה וטאי-צ'י הפכו ל"פת לחמה"

פעילויות שאף פעם לא היו על סדר יומה.

עיניה הרואות כל פרט וכל תו,

גומעות ספר אחר ספר מהנדפסים עכשיו.

בגיל 90 היא קולטת עלייה ומלמדת עברית באותה
שיטה,

וכל רוסי בסביבה מגיע באורח פלא אל ביתה.

וכמימים ימימה, ספרי תשבצים היא פותרת

ועל אף טיול, למרות ההיסוסים, לא מוותרת.

וערב בשבוע ב"קהילה לומדת" היא מרחיבה אופקים,

ומתלהבת ממרצים מעניינים ומבריקים.

ועל כמה סדרות בטלוויזיה היא אינה פוסחת

ומתרגשת כילדה צעירה, ו..אף נמתחת.

בקיצור גם בגיל 90 היא ממשיכה

להתעשר ולצמוח.

להתגבר על מגבלות הגוף

בהתעשרות הרוח.

וכאן בקהל יושבים בני כל הגילים

עשר שלושים וחמש, המישים ושבעים

ואמא שעברה כבר דרך כל הגילים

כולם

יודעת היטב איך זה מרגיש אצלם

והיא יכולה להיות בכל גיל וגיל

עד לגילה האמיתי

וזו חוכמת הזיקנה

ויתרונה האיכותי.

עוד יהיה פעם,
כך סבתא אומרת...
עד 120 !

